

UJ KELET

ESZDŐ · POLITIKAI · NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRA
Romániában

Egész évre — — 1050
Félévre — — — 550
Negyedévre — — 296
Egy hónapra — — 100

Az előfizetési ára „Föld”
című folyóirattal együtt
hav-ként 10 lejjelel drágább

Csehszlovákiában

Egy hónapra — — ck 40—
Egy szám ára — — ck 2—

1926 július 27 Kedd

Uj-Kolozsvár * IX. évfolyam * 163 szám

5686. Ab 16

A nagy kabinet

Tehát mégsem diktatura. Pedig szerdán este amikor a felzigatott párisi kispolgárok a Caillaux keröltve körülfigyelték a kamara épületét és meg akarták lincselni Herriot miniszterelnök egy napos kormányát, mindezt az egész világ Londonban és Newyorkban, épugy miat Moszkvában és Berlinben így kiáltottak fel az emberek: „Ez az utolsó állomás. Most következik a diktatura!” Sőt már azt is biztosra vették, hogy jobboldali diktatura fog következni, erősen fascista velleitásokkal. De minden várakozás ellenére ime, mégsem következett be a diktatura s a francia parlamentarizmus és demokrácia — legalább egyelőre — túlélte ezt a szörnyű válságot is. Eppen az ellenkezője történt annak, amit diktaturának neveznek: a szélsőségek egyeduralma helyett a nemzeti egység kormánya alakult meg, amelyben a szocialisták hivételével az összes polgári pártok képviselői helyet roglának. A világnézeti és személyi ellentétek egész skáláját és irtózatos távolságait hozta össze Poincaré legújabb kormányában. A parlamentarizmus története igen kevés hasonló jelenséget mutat fel, mert a pártok csak a legnagyobb veszedelmek idején hajlandók a maguk egyéni érdekeit és szempontjait az állam magasabb szempontjainak alárendelni.

A világháború első éveiben alakultak Angliában és Franciaországban ilyen nemzeti kormányok, de még azoknak sem sikerült ilyen nagy távolságokat áthidalni, mint a mostani francia kormánynak. A csoportkép egész érdekese: Poincaré mellett ül Herriot és Painlevé, Briand mellett Barthou és Tardieu és közöttük Sarraut, Marin és Bokanovszki. Egyszóval: a baloldali radikálisok mellett a francia fascizmus harcos szószólói s a liberális demokrácia képviselői mellett a nehézipar és a nagyvárosok ultramontán szószólói. A végső szükség kabinetje ez, amikor a polgári társadalom rémülten érzi reccogni, ropogni maga fölött és maga alatt az épületet s az ördögöl is hajlandó szövetkezni, hogy megmentse azt, ami még menthető. Poincaré kormányának azonkívül, hogy a frankot a kapitalista gazdálkodás szempontjai szerint akarja megmenteni, semmiféle politikai színezete nincsen és hivatása és életstílusa nem is terjedhet tovább a frank szanálásánál. Hogy a részletkérdésekben milyen eszközöket akar Poincaré igénybe venni a francia pénzügyek rendezésénél, ez e pillanatban még problematikus. Egy bizonyos, hogy a kormány messzemenő felhatalmazásokat fog kérni a parlamenttől, amelyet minden valószínűség szerint meg is kap, mert hiszen valamennyi párt úgy érzi, hogy érdekei a kormányban lévő képviselői által megfelelően meg vannak védve.

Hogy aztán miként fog tudni élni a kormány e messzemenő hatalommal, hogy miként és hol találkozik Herriot álláspontja — amely a gyógyulás útját egyedül a vagyondézsmában látja — a Poincaré álláspontjával, amely a lehető legmesszebbmenő mértékig akarja kímélni a tőkét, az valóban olyan kérdés, amelyre e pillanatban talán Poincaré maga sem tud feleletet adni. Mégis fel kell tételeznünk, hogy úgy a jobboldali, mint a baloldali elemek el vannak szánva rá, hogy ha már belementek a közös kabinet alakításába, a legmesszebbmenő engedelményeket fogják tenni az egységes szanálási terv létrejövetele érdekében. Hiszen még a szocialisták is, akik egészen bizonyosak abban, hogy ez a kormány nem az ő szájuk ize szerint akarja szanálni a frankot, egyelőre fegyverzünetet parancsolnak magukra és az új kabinet tal szemben semlegességi állápontra helyezkednek. Mert végeredményben a frankról van szó,

amelynek zuhanását ép oly drágán fizeti meg a munkás, mint a kispolgár, avagy a nagytőzész.

Igen, a frankról van szó, amelyet a szellemes Llyod George legutóbbi cikkében egy ketrecéből kiszabadult fenevedhoz hasonlít, amely sorra zabálta fel az egyes kabineteket, amelyek valamennyien megkísérelték, hogy a kiszabadult fenevedat ismét ketrecébe zárják. Poincarénak ebben a tekintetben meglehetősen szerencséje van. Maga a hír, hogy koncentrációs kabinet alakul, felszabadulásként hatott a kedélyekre egy belföldön, mint külföldön, mert mindenütt meglelégték már az ugyszólván mindennapos francia kormányválságokat. Azóta, hogy Poincaré megbízást kapott a kormány alakításra, a kiszabadult feneved kissé megszelidült, a frank emelkedni kezdett. Július 20. án, amikor Herriot egy tördőféssel létesítette a Briand—Caillaux kormányt, a frank a zürichi tőzsdén elérte mélypontját: 10 12 ön jegyezték. A mai zürichi jelentések 13 32 vel jegyzik a frankot, ami 30 százalékos emelkedésnek felel meg. Ezt az emelkedést

semmiestre sem szabad a Poincaré kabinet sikereként elkönyvelni, amelynek ezideig még módjában sem állott valamelyes intézkedést tenni a frank megjavítása érdekében. A mostani frankjavulás egyszerűen tőzsdéi pszichózis, amely a polgári egység kormányában a megoldás kulcsát látja.

Nincs kizárva, hogy csakugyan az lesz. De most még bizonytalan. Minden attól függ, lesz-e elegendő erő és elszántság a francia nagy- és középtőkében arra, hogy feladja végre a szent önzés elvét és a magánpénztáruk hatalmas kincseiből átengedjen valamit az államnak is. Mert Franciaország a maga egyedeiben még ma is a leggazdagabb országok egyike, csak az államkincstár koldusszegény. Csak ezek a magánvagyonok menthetik meg a francia államot. Más megoldás nincs. Caillaux-ól megtagadta a francia töké a kért segítséget, Caillauxnak még mindig nem tudta megbocsátani a sovínizta francia közvélemény, hogy a háború alatt nem üvöltött együtt a háborús pártokkal s ezért bizalmatlanok iránta. Lehetséges, hogy ha Poincaré fogja kérni tőlük ugyanezt, meg fogják adni. Mert végeredményben nem kérhet mást. Franciaországot nem lehet kívülről szanálni. Vagy van elég erő benne, hogy önmagát szanálja, vagy elbukik a Gloire.

Ma mutatkozik be a francia nemzeti egység kormánya

Az új kormány minden eszközt felhasznál a frank stabilizálására, de tartózkodik az inflációtól. Poincaré többsége biztosítottak látszik

(Páris, július 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Poincaré-kormány, amelynek megalakulását az egész polgári Európa nagy megnyugvással fogadta, ma délelőtt mutatkozott be a kamarában, ahol Poincaré a kormányprogram előterjesztése után a pénzügyi javaslatok azonnali tárgyalását fogja kívánni. A kidolgozás alatt álló javaslatok a közvetett és közvetlen adók négy-ötmilliárdal való felemelését tervezik, de nem nyulnak a vagyonszállás eszközéhez. A kormány nem tervez inflációt, se moratóriumot és a frankot a mainál lényegesen magasabb nívón akarja stabilizálni. Hogy azonban ezt milyen intézkedésekkel akarja megcsinálni, erről a pénzügyi törvényjavaslatok egyelőre nem gondoskodnak.

A Caillaux—Churchill szerződést Poincaré megáéva teszi és ratifikálását fogja kérni a kamarától, de az amerikai adósságról intézkedő washingtoni egyezményt meg akarja változtatni. A vasárnap esti minisztertanács részletesen megvitatta ezeket a kérdéseket és az előterjesztendő kormányprogram alapelveit. Most minden attól függ, hogyan fogadja a kamara a keddi bemutatkozást. Biztosnak látszik, hogy a kormánynak többsége lesz, de hogy a többség nem olyan hatalmas, mint amilyen a kormányalakulás első napjaiban mutatkozott, az már most előrelátható.

A szocialisták semlegesek

A szocialista-párt parlamenti frakciója tegnapi ülésén elfogadta Reanudel határozati javaslatát, amely megállapítja, hogy tekintettel arra, hogy a kormány különböző pártu férfiak és programokat egyesít magában, a párt a pénzügyi szanálás érdekében a szigorú semlegesség álláspontjára helyezkedik, de állást foglal minden oly program ellen, amely a munkásság érdekeit veszélyeztetné.

Sarraut a tegnapi minisztertanács után kijelentette, hogy a kormány tagjai között teljes megegyezés jött létre a szanálási program elveire nézve és reméli, hogy a benyújtandó törvényjavaslatokat még augusztus elseje előtt megszavazzák.

Amerikának is engednie kell európai követeléseiből

Anglia, amikor Caillaux londoni utjakor engedte Franciaország háborús tartozásainak egyrészt, azzal nyugtatta meg népét, hogy a brit állam ugyanilyen megállapodást fog kötni Amerikával az adósságok rendezésére. A háborús adósságok számlája ugyanis olyan követelés, amelyet egyetlen adós sem tud kifizetni. De a hitelező államoknak nincs is joguk ahhoz, — mondotta az alóházban Churchill lord, — hogy szövetségeseikkel szemben kéréseiket bankár

Vélemények az új kormányról

Delbier, a Herriot kormány volt tagja, kijelentette az újságírók előtt, hogy nem akar végérvényesen véleményt nyilvánítani, de kellemtlenül érinti és meglepi Herriot együttműködése Poincaréval, Bonnet volt pénzügyminiszter kijelentette, hogy örömmel tödvözi a nemzeti egység kormányát, mert tőle várja a frank megmentését és a kritikus helyzet megoldását.

Amerikából ideérkező lapvélemények kedvezően nyilatkoznak az új francia kormányról. A washingtoni egyezmény haladéktalan ratifikálására irányuló törekvések már nem lépnek annyira előtérbe, mint ezelőtt.

gyanánt lépjenek fel, hiszen a szóbanforgó összegeket közös célra költötték el.

Enek az álláspontnak érdekes megnyilatkozásaként Philip Snowdero, a Macdonald-kormány volt pénzügyminisztere érdekes cikket irt az amerikai adósságokról. A cikk, amely „Elengedheti-e Amerika háborús követeléseit?” címmel az összes világlapokban megjelent, többek között ezeket írja:

A nemzetközi adósságok rendezésének kér-

Csödtömegeből vásárolt flor
női harisnyát 47 leiért árusít
Sipos, Cluj, Reg. Ferdinand-
ut 8. szám.

désénél mindaddig csupán csekély figyelmet fordítottak arra a lehetőségre, amely az adósságok esetleges elengedésénél, illetve leírásánál mutatkozhat. Az utóbbi időben azonban különösen angol részről mind gyakrabban lehet hallani, hogy az Egyesült Államok, amely Európa legnagyobb hitelezője, igen könnyen revideálhatná tételeit és azokból, különösebb megerősítés nélkül, sokat elengedhetne. Azok, aki ezt a nézetet hangoztatják, különösen arra a körülményre mutatnak rá, hogy az Egyesült Államok önszántukból léptek be annak idején a világháborúba, amely ilyenképpen az európai országok és az Egyesült Államok közös vállalkozása volt. Az Egyesült Államok ott szűnt meg nyilvánosan szerepelni az európai kérdésben, amikor sikerült ráerőszkölnie a meglehetősen súlyos békeszerződéseket az egyes európai országokra. Miután ez megtörtént, az amerikaiak szépen visszavonultak és most mossák a kezüket, mintha semmiben nem vettek volna részt. A háborúba befektetett amerikai tőkét kölcsönnek tekintették, amelyet, mint egy távolálló nagyhatalom, adtak a megszorult európai kormányoknak és állandóan az előkelő semleges hitelezők szerepében tetszelegnek, egyáltalában nem törődve azokkal a fizetési nehézségekkel, amelyek közé európai adósaik, amelyek tulajdonképpen társai voltak a

világháborúban, jutottak.
Amerikának nem volna szabad elfelejtenie, hogy mindent Európának köszönhet: nyelvét, irodalmát, tudományát, lakosságát. A legostobább politika volna, ha az Egyesült Államok szegénységben akarná tartani Európát, mert ez a szegénység visszahatna az amerikai gazdasági életre is. Minden államnak, amelyik a világháborúban résztvett, csak vesztesége volt ebből a nagy katalizmából. Egyedül az Egyesült Államok az, amely a világháborúban, annak befejezése óta, évi nyolcvanmillió font jövedelmet köszönhet. Az angol munkásság még hatvan éven keresztül fogja nyögni az amerikai adósság terhét és hatvanmillió munkanapot kell fordítania ennek az adósságnak a törlesztésére.

Anglia ezek ellenére nagy nehezen vissza tudott térni az aranystandardhoz, amelynek stabilizálása az Egyesült Államoknak is érdeke. De érdeke az Egyesült Államoknak az is, hogy a többi adós államok is helyreállítsák aranystandardjukat és ezáltal önmagukat, valamint amerikai hitelezőiket megóvják az egyébként kikerülhetetlen inflációtól. Ha az Egyesült Államok tovább is ragaszkodik ahhoz, hogy Európa évi nyolcvanmillió fontot fizessen neki, úgy az általános infláció és ezáltal az egész európai gazdasági élet összeomlása elkerülhetetlenné válik. A gazdag Egyesült Államokhoz az volna méltó, ha követeléseiről lemondana és ezeket az összegeket, amelyeket egyébként is csak egy közös vállalkozásba fektetett be, Európa talpra állítására engedné át.

Az igazságügyminiszter vegyes bizottságot alakít az új lakástörvény előkészítésére

A kormány még egyik irányban sem vállalt kötelezettséget. Cudalbu miniszter csak új építkezésektől várja a megoldást

(Bucuresti-Bukarest, július 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az új kormány hivatalbalépése óta a lakásprobléma újra az érdeklődés homlokterébe került. A közvélemény abban a hit-szemben volt, hogy az új kormány egyik első ténykedése lesz a jelenlegi lakásviszonyok sürgős módosítása és éppen ezért a háztulajdonosok és lakásbérlők egyformán elérkezettnek látták az időt sürgős akcióba lépésre, hogy a kormány jóindulatát a maguk oldalára hangolják.

Bukarestben a háztulajdonosok és bérlők nagygyűléseket szerveztek, amelyeken megkísérelték a közvéleményt és a felsőbb tényszerűket kérésük méltányosságáról meggyőzni.

A két testület küldöttségeket vezetett az igazságügyminiszter elé, aki egyik küldöttségnek sem adott precíz választ. A „Dumineata” egyik munkatársa tegnap felkereste Cudalbu igazságügyminisztert, aki a hírlapíró kéréseire ezeket mondotta:

— Éppen most tanulmányozom a lakásbérleti törvényt. Bizonyos, hogy a bérlők helyzete humanitárius szempontból figyelemreméltó. A legtöbb városban azonban éppen ilyen figyelemreméltó a háztulajdonosok helyzete is. Sőt lehet, hogy még jobban figyelembe kell venni ezeknek a háztulajdonosoknak a helyzetét, akiknek szemük előtt megy tönkre ingatlanuk,

amélkül, hogy a sokszor nevétsége: bérből csak gondolni is tudnának a javításra.

— Szerintem a bérlőket csak új lakások építésével lehet megmenteni. Egy építkezési társaságot kell alapítani, amelyet speciális módon kell támogatni, hogy tőkáját bizalommal investálhassa.

Le kívánom szögezni, hogy sem én, sem a kormány semmiféle kötelezettséget sem vállalt egyik, vagy másik oldalon. A problémát a kormány csupán az előbb vázolt szempontból nézi. Természetes, hogy az állam érdekeit szem előtt fogjuk tartani a köztisztviselők lakásainak kérdésében amélkül, hogy ez a privilégium a háztulajdonosok sanyargatását jelentené.

— Biztosíthatok mindenkit arról, hogy az összes érdekeket szem előtt fogjuk tartani és mindenképp a háztulajdonosok és bérlők harmonikus kibékítésére törekszünk. A problémát egyébként ma még kár felvetni. Van elég idő 1927 áprilisáig.

— Még a jövő hét folyamán egy jogászokból, háztulajdonosokból és lakásbérlőkből álló bizottságot alakítok, amelynek feladata lesz a belföldi és külföldi lakásviszonyok tanulmányozni. Mennél szélesebb időben kívánom megvitatni a problémát, mert egy elcsúszott törvény végül külön egyenlenségekhez vezethet.

Szabó Dezső aktív politikába kezd és pártot alakít

Az író nyilatkozata a mai Magyarországról

(Budapest, július 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Szabó Dezső, a nyughaatlan magyar író, már régen beleavatkozott a politikába, mindaddig csak az irodalmon keresztül tette ezt. A napokban azután híre kelt, hogy Szabó Dezsőnek újabb aktív politikai tervai vannak és már be is lépett egy demokratikus ellenzéki pártba. Egy budapesti újságíró felkereste az író hűvösvölgyi lakásán, ahol a következőket mondotta:

— Ez a szándékom — feleli habozás nélkül, — mindig is megvolt és előbb-utóbb meg kell valósulnia. Lehetetlen dolog, hogy a szükségzerű magyar evolúciónak ne legyen hivatott képviselője a parlamentben. A magyar nemzeti

életnek három egyenértékű faktora van: a munkásság, a közposztály és a parasztság. Az uralkodó osztályok zsarnoksága a munkásságot már csaknem kizárta a magyar nemzet közösségéből és a középosztályt szétrohasztotta és legjobb uton van ahhoz, hogy a parasztságot a vaklelkű elkeseredésbe kergesse. Itt az ideje, hogy a magyarság legértékesebb elemeit, a mai áll pot jogos elgületleneit egységes hatalmas táborba szervezzük és megvalósítsuk végre a magyar demokráciát.

— Öllőn akarja megvalósítani ezt a szervezkedést, vagy pedig már egy meglévő párt kebelében?

— Tudom mire céloz, — felel mosolyogva, —

magam is hallottam róla, hogy álli ólag belép-tem egy ellenzéki pártba. Ez azonban nem igaz. Valamennyi politikai párttól egyformán távol állok, ad hoc szövetségnek tartom őket. Amit én akarok, az egészen más. Hiszem, hogy sikerülni fog létrehoznom egy olyan egységes, politikai és társadalmi organizációt, mint amilyen az új törökök szervezete, akiknek mozgalma a mai nagyszerű török forradalomban robbant ki.

— Mi lenne ennek az új mozgalomnak a programja? kérdezte az újságíró.
— Erre nehéz egy interjú keretében felelni. Legalább két kötet kellene hozzá. Kedves terem, hogy részletes tanulmányt írok arról az ideális magyar államról, amelyet magam elé képelek. Programom legfontosabb pontjai közé tartozik a parlamenti képviselői reformja, mert a parlamenti képviselet mai formáját a legkönnyelműbb és a legbutább nemzeti harakirinek tartom.

— Miből állana a parlamenti képviselet reformja?

— A választójog általános és titkos volna, csak az arisztokratákat és pópokat zárnam ki az aktív és passzív választójogból. Az arisztokrácia nem tartozik a nemzet fenntartó tényezői közé, erőtlén és beteg, nem játszhat szerepet az ország ügyeinek intézésében. A pópoknak az alkotmányból való kizárása nem a vallás ellen irányul, sőt a vallási élet himéljéi érére vezetne. De a politikában nincs helye a pópoknak, akik már hivatásuknál fogva elfoglaltak, külsőbéséget tesznek ember és ember között, a vallás kötelekésinél fogva pedig egy nemzetközi szervezet tagjai és már ezért sem vehetnének részt a magyar nemzeti élet irányításában.

— Gondol-e arra, hogy fellép képviselőnek?

— Bizonyos, hogy mint képviselő sokkal könnyebben érvényre juttathatom eszméimet. Annak társadalmi és politikai szervezetnek egyébként, amelyet megvalósítani tervezek, előreláthatóan súlyos lesz a magyar közéletben és így sokkal szükségesebbnek tekintem, hogy előbb-utóbb képviselővé választanak.

— Hogy vélekedik a magyar politika mai vezéréiről?

— Bathlen politikáját halálos veszélynek tartom erre a szegény országra. De a többiek között sincsen egyetlen egy sem, aki a legesélyesebb reményre nyujtana a jövőre.

Szomorú arccal folytatja:

— Soha még az ország olyan kétségbeesett helyzetben nem volt, mint ma. Hiszem, hogy ha terveimet sikerülni fog megvalósítani, ez sokat segítene ezen az elesett nemzetin. Ha valami nyápic grófcoska hirdetné ezeket az eszméket, bizonyára visszhangra találna, de mert „csak Szabó-Dezső” hirdeti, lesz majd nagy felzúdulás. Hogy merészel ez a Szabó Dezső beleszólni a magyar politikába! Hiszen még csak nem is báró.

Fényképészek, Amateurök!
Fényképészeti cikkeiket a legolcsóbban
Bernát
papirosáruházában,
Piata Unirii 29 szám alatt [Laydakukriszda mellett] szerzethetik be.
Lemezeket kidolgozunk. — A világhírű Angol Imperial lemezek gyári lemezek.

Chlorodont
Laboratorul LEO
in g. Theodor de Stipek, Ghimlav-Brasov

Aki a halott G

(London, jul. 26)
Wright Péter angol zése után több közt között volt egy címe: „Arcoképek többek között meg angolok great old hogy Anglia e kiv miszteri spátsgban költségen állítottak erőltetelen ember semmiféle moralitás

A könyv e passtett. Gladstone a tartozott s amíg él Nemecak politikájá miatt rajongtak ér miatt is. Angliában iskolákban nem eg stone-t szokta m állítani.

— Ugy éljetez az ideit tanév végé s akkor nem hiaba

A kapitány körmöt az a költő méstonenak fiait és un Gladstone lord. Gl kálása után levelet többek közt így

— Őa bizonyos édesapám emlékévé miatt Őat hozug f A lord és a ka klubrak — a rend — a tagjai. A lev tány mánap este egyik szalójában.

— Lord, — az let irt nekem, am

— Azt a levelet igenis gentleman egy gentlemannek

A lord még azu gátóságát s itt felv a klubnak olyan e letreméltóbb alakja gyalázta? A kérdé ság elhatározta, he a tagok sorból. E fggesszítették a klub ezt nem lehetett bíróságghoz fordul.

A kapitány 10. követelt a klubtól amelyet neki a kiz

Angliában tud az esküdtek vissza foglalja a tárgyalás up* valóságos jog és minden bíró b up* fölfeppen tárg szempontjából meg ridg* bíró „summi tány pörében fes nemcsak jogászai k társadalmi körökh

— Kétségen fe bíró e fejtegetésé azzal, hogy a Bath szerződést kötött értelmében mindk haazná hajja és eiv a klub szabályait mér az angol igaz sarkköve az, hogy mindaddig, amíg igazgatósága majd felruházva, hiszen hatja őket, ennek csak úgy gykor vádat és meghallg Cub igazgatósága kapitányt, hanem alapján egyszerűen sorából.

Wright kapitá kintheti a közte é ződés, ezért neki pén egyfejta kárt ár kártérítés neki.

Aki megsértette a halott Gladstone emlékét

(London, jul. 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Wright Péter angol kapitány a háború befejezése után több kötetet írt tapasztalatairól. Ezek között volt egy kötet, amelynek ez volt a címe: „Arcok és kritikák”. A könyvben többek között megemlékezett Gladstone-ról, az angolok great old man-jéről is. Azt írta róla, hogy Anglia e kiváló államférfia, akit a vesztései között megemlékezett Gladstone-ról, az angolok great old man-jéről is. Azt írta róla, hogy Anglia e kiváló államférfia, akit a vesztései között megemlékezett Gladstone-ról, az angolok great old man-jéről is.

A könyv e passzusa érthető felütést keltett. Gladstone a legiszteletesebb férfiak közé tartozott, amíg élt, csak bámulat környékezte. Nemes politikája és államférfiúi képessége miatt rajongtak érte, hanem tiszta magánélete miatt is. Angliában mindenki tudja, hogy az iskolákban nem egy tanító az év végén Gladstone-t szokta mintaképül a gyermekek elé állítani.

— Ugy éljetez, miut ő — mondotta például az idej tanév végén is egy londoni tanító — s akkor nem hiába éltetek...

A kapitány könyve körül támadt skandalumot az a körülmény is növelte, hogy a Gladstone-nak fia és unokái élnek, többek között Gladstone lord. Gladstone lord a könyv publikálása után levelet írt a kapitánynak s ebben többek között így aposztrófálta:

— Ön bizonyos kitételekkel élt boldogult édesapám emlékével szemben. Én e kitételek miatt Önt hazug fráternek nevezem.

A lord és a kapitány egy és ugyannak a klubnak — a rendkívül előkelő Bath Clubnak — a tagjai. A levél vétele után Wright kapitány mánap este megszólította a lordot a klub egyik szalonjában.

— Lord, — szólított hozzá — ön olyan levelet írt nekem, amelyet gentleman nem írhatott.

— Azt a levelet, — válaszolt a lord — igenis gentleman írta, csak hogy a levél nem egy gentlemannek szólt.

A lord még aznap összehívatta a klub igazgatóságát s itt felvetette a kérdést, tagja lehet-e a klubnak olyan ember, aki Anglia legiszteletesebb alakjainak egyikét annyira meggyalázta? A kérdés felvetése után az igazgatóság elhatározta, hogy Wright kapitányt törlik a tagok sorából. Ezt a határozatot azonnal kifüggesztették a klub fekete táblájára. Minthogy ezt nem lehetett megfellebbezni, a kapitány a bírósághoz fordult.

A kapitány 10.000 angol font kártérítést követelt a klubtól azért az erkölcsi kárért, amelyet neki a kizárás okozott.

Angliában tudvalevően az a szokás, hogy az esküdtek visszavonulása előtt a bíró össze foglja a tárgyalás anyagát. Ez a „summing up” valóságos jogász remekmű szokott lenni és minden bíró becsüvége, hogy a „summing up” fölépjen tárgyilagosság és elfogulatlanság szempontjából megáramadhatatlan legyen. Horridge bíró „summing up”-ját a Wright kapitány pörében feszült kíváncsisággal várák, nemcsak jogász körökben, hanem politikai és társadalmi körökben is.

— Kétségen felül áll, — mondta Horridge bíró a fejtegetését — hogy Wright kapitány aztal, hogy a Bath Club tagjai közé lépett, szerződést kötött a klubbal, amely szerződés értelmében mindaddig látogathatja a klubot s haznáhatja és elvezheti a klub elönyeit, míg a klub szabályait meg nem sérti... No most már az angol igazságszolgáltatás fundamentális szabálya az, hogy senkit sem szabad elítélni mindaddig, amíg meg nem hallgatták. A klub igazgatósága majdnem bírói hatalommal van felruházva, hiszen felvehet tagokat és kizárhatja őket, ennek következtében e hatalmát csak úgy gyakorolhatja, ha meghallgatja a vádat és meghallgatja a védekezést. A Bath Club igazgatósága nem hallgatta meg Wright kapitányt, hanem az ellene hangoztatott vád alapján egyszerűen törölte nevét a tagok névsorából.

Wright kapitány tehát felbontottak tekintheti a közte és a klub között kötött szerződés, ezért neki kártérítés jár. De nem csupán egyfejta kártérítés jár neki. Először azért jár kártérítés neki, mert a klub nyújtotta elő-

nyöktől és élvezetektől megfosztották, másodszor azért, mert a klubból való kizáratása azt a véleményét kelthette, miatha nem lenne jellemi az a férfi.

— Könyv azt mondani, — folytatta a bíró — hogy ez az ember nem méltó arra, hogy ennek vagy annak a klubnak a tagja legyen. Ilyen ítélet csak a klub összes tagjai hozhatnak. A Bath Club-nak körülbelül kétezer tagja van, ezeket nem kérdezték meg, hanem csupán az igazgatóság tagjai fejtették ki véleményüket. Ez a vélemény nem mértékadó a klub kétezer tagjának felfogásával szemben. Nem mértékadó már azért sem, mert a közéleti pályán működő férfiak magánélete igenis a nyilvánosság elé tartozik, ha az nincsen összhangban azokkal az elvekkel, amelyeket a közpályán hangoztatott.

Módosítják az ujoncozási törvényt

Véglegesen rendezik a katonatisztek és a köztisztviselők fizetését

(Bucuresti-Bukarest, jul. 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az ujoncozási törvényjavaslatot a parlament özi ülésében feltétel nélkül benyújtja a hadügyminiszter, aki bizonyos reformokat fog a javaslatban előterjesztani.

Miroescu tábornok hadügyminiszter egyébként jelenleg Simionescu pénzügyi államtitkárral együtt a tisztek fizetésemelésén dolgozik, továbbá a hadsereg számára szükséges pó hiteljavaslatokat készíti e.

A pénzügyminisztériumban ma összeült az összes minisztériumok könyvelési igazgatóinak értekezlete Manolescu elnököletével. Az értekezlet a tisztviselői fizetések végleges megállapításáról és összegegyeztetéséről dönt.

Kemál-ellenes forradalom tört ki Örményországban

Az angorai kormány csapatokat küldött ki a felkelés elfojtására

(Konstantinápoly, július 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Sükri pasa és tizenkét társának kivégzése ismét langra lobbantotta a forrongó török közvélemény elégtelenségét a Kemál-ellen. És mialatt az angorai kormány könyörtelenül elnyomja a kemál politikai elleneit, a török uralom alatt élő népek újabb és újabb erőfeszítéseket tesznek függetlenségük kivívására. Szükszavú távirati jelentés szerint Örményországban forradalom tört ki. Erzerum, Trapezunt és Szivasz városok lakossága fellázadt Kemál uralma ellen, amely eddig csak pogromokat, elnyomást és üldöz-

tetést hozott erre az országrészre.

Az angorai kormány csapatokat küldött ki a forradalom elfojtására. Tekintettel arra, hogy Erzerum, Trapezunt és Szivasz milliós lakosságú kerületi székhelyek, valamint arra, hogy a különböző összeesküvési perek és tömegkivégzések miatt a néphangulat erősen a kormány ellen nyilvánul meg, Kemál csapatai csak igen véres harcok árán fogják a rendet helyreállíthatni. Újabb jelentések szerint a forradalom áttért Örményország és Kis-ázsia más részeire is.

A keresztény nemzetvédelmi liga kettészakadásának okai

Istrate Cuzához intézett lemondó levelének tartalma

(Bucuresti-Bukarest, július 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) A bukaresti lapok tudósításai nyomán legutóbbi számában megírta az Uj Kelet, hogy a Keresztény Nemzetvédelmi Liga radikálisabb tagjai — akik sehogysem tudtak megbarátkozni Cuzá parlamentárisabb színezetű magatartásával — Z. I. Istrate Cuzához intézett lemondó levelét. Ennek a kettészakadásnak okaira világít rá dr. Joan Istrate-nak, az erdélyi antiszemita mozgalom egyik vezetőjének, a LANC végrehajtóbizottsága tagjának, a „Cuzatul” hasábjain megjelent levele.

Istrate a „Cuzatul” hoz intézett levelében egy cikksorozatot ígér be, amely „A Liga, Cuzá professor és az az ifjuság” címmel rá fog világítani a liga kettészakadásának okaira. Már most azonban a lap rendelkezésére bocsátja Cuzához írt lemondó levelét, amely így hangzik:

„Mélyen tisztelt Elnök ur!

A január 27-én tartott központi végrehajtó bizottsági ülésen két megállapítást volt szerencsém önnel közölni. És pedig:

1. Az ifju generáció eltávolodik a keresztény nemzetvédelmi ligától.

2. A nacionalista antiszemita áramlat pártkeretbe való tömörítésének kísérlete, amely, hogy amint azt logikusan várni lehetett, intenzívebbé tette volna ezt az áramlatot, az organizáció elhibázott módszerei miatt pontosan az ellenkező eredményt érte el.

Ezen a gyűlésen történeteket többiben volt alkalmam ön előtt elismételni. Ma pedig a LANC tagjainak egy csoportja fájdalommal látja, a helyzet annyira romlott, hogy a Liga a fatális vég felé sodródik. Mi ifju nemzedék arra számítottunk, hogy a Liga életképes szervezet

lesz, amelynek meg kell hoznia az ország és a nemzet megmentését. Ebben az értelemben támogatottuk a Ligát és elnökét anélkül, hogy bármilyen áldozattól visszariadtunk volna.

Jóvátehetetlen következményei volnának csalódásunknak, ha szívünknek az a tiszta lelkesültsége és az a fásztó munka, amelyet kifejtettünk és amelyet készek vagyunk tovább is kifejtetni, nem szerezne meg a várt győzelem koszorúját.

A helyzet igazolása és mindnyájunk megnyugtatása érdekében kérem az elnök urat, hogy az alapszabályok 11. paragrafusa alapján hívja össze a LANC nagy tanácsát. Fügyelembevéve azt, hogy ugy a bel-, mint a külpolitikai helyzettől könnyen lehet arra következtetni, hogy az özi hónapok meg fogják gyorsítani az eseményeket, lehet, hogy jó volna, ha a nagytanács még ebben a hónapban összejönne.

Abban az esetben, ha ezt a levelemet inopportunnak tartaná, mint ahogy a központi végrehajtóbizottság ülésén leszögeztett megállapításaimat is annak tartotta, úgy rendelkezésemre bocsátom a végrehajtóbizottsági tagságomról való lemondásomat.

Bukaresti körökben nagy érdeklődéssel néznek a kilépés fejleményei elé, annál is inkább, mert a jelen arra mutatnak, hogy az antiszemita egyetemi ifjuság Istrate mögött áll, aki tudvalevőleg elnöke volt a kolozsvári „Petru Maior” egyesületnek.

Erdély legnagyobb gyári zongora raktára, részletre is. Használt zongorákat is vásárolok. Sternberg J., Oradea. Telefon 4-94 E Telefon 4-94

urök!
egolcs íbban
át
zában,
[Layda-
hetik be.
A világhírű
ri lerekatsz.
Laboratorul LEO
ing. Theodor de Stipek, Ghimbav-Brasov

Zinovjevet kizárták a kommunista párt politikai irodájának tagjai sorából

Trockij győzelme Zinovjev szélsőséges politikája felett

(Moszkva, július 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az a régen húzódozó ellentét, mely Rykov és Trockij, a mérsékelt pártjának vezetői és Zinovjev, a kommunista párt központi bizottságának politikai irodájának vezetője között fennállott, végre Trockijék győzelmével végződött. Mint a moszkvai hivatalos távirati ügynökség jelenti, a szovjet-unió kommunista pártjának bizottsága elhatározta, hogy Zinovjevet megfosztja a központi bizottság politikai irodájának tagsági tisztjától. Zinovjev fegyvertársát, Laszevicset pedig a kommunista párt központi bizottságának jelöltjei sorából zárták ki. A pártbizottság ezeket a

kizárásokat azzal indokolja, hogy úgy Zinovjev, mint Laszevic hivatalság minőségben vettek részt a jelenlegi kormányhatalom ellen irányuló ellenzéki mozgalomban. Tudvalevő, hogy Zinovjev régen agitációt fejt ki Trockijék — szerinte — mérsékelt politikája ellen és a meg nem alkuvás, a százszázalékos kommunista program megvalósításáért harcolt. Egy időben Zinovjevnek sikerült Trockijék felé kerekedni, úgy, hogy Trockijék annak idején meg is fosztották a vörös hadsereg főparancsnoki állásától és a Krimba száműzték. Zinovjevék bukásával a mérsékelt politikája győzött Oroszországban.

A franciák súlyos vereséget szenvedtek Szíriában

A druz felkelők körülzárták Damaszkuszt. Négy nap alatt 1400 halotja volt a francia csapatoknak

(London, július 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Daily News“ a francia hivatalos jelentésekkel ellentétben megállapítja, hogy a franciák fölött a druzok ismét nagy győzelmet arattak. A felkelőcsapatok körülzárták Damaszkuszt, elvágták minden összeköttetést a tengerpart felől. A francia csapatok helyzete kritikus és az élelmiszerek legfeljebb néhány hétre elegendő. A franciák szerdától szombatig 1400 halottat és 400 foglyot vesztek.

A francia győzelméről a „Times“ háljai jelentése csak annyit tud, hogy a franciák a legnagyobb erőfeszítéssel igyekeznek a szíriai felkelést végleg elnyomni, amint azt Marokkó-

ban sikerült megtenniük Abd el Krimmel szemben. Egyes druz törzsfőnököket különböző ígéretekkel a franciáknak sikerült is a maguk pártjára hódítani, sőt Damaszkusz notabilitásainak egy csoportja felajánlotta szolgálatait, hogy követik a franciák és a felkelők között a béke helyreállítása érdekében. A hegyvidéki druzok azonban nem hajlandók beszűntetni az ellenségeskedéseket és újabb offenzívába kezdtek, amely a franciák súlyos vereségét eredményezte. A francia csapatok visszavonulását nagymértékben kiterjesztette az is, hogy a vízhány miatt a katonák rengeteget szenvednek, ami teljesen megtörte ellenállóképességüket.

Egymilliókétszáz lejes lopás a nagyváradi állomás postahivatalában

Ötvenkét pénzeslevelet vittek el a feltört Wertheim-kasszából. Meglepetést keltő letartóztatások várhatóak

(Oradea-Mare-Nagyvárad, július 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) A nagyváradi állomás postáján, a II. számú postahivatalban vakmerő betörés történt vasárnapról hétfőre virradó éjjel. A hivatal expedíciós szobájának Wertheim-kasszájából ismeretlen tettesek 52 darab pénzeslevelet loptak el, amelyek értéke egymilliókétszáz lejeset tesz ki.

A nyomozás még hétfőn a hajnali órákban megindult Todorescu inspektor vezetésével. Az inspektor megállapította, hogy az ajtók zárjainak legcsekélyebb feszítés nyoma sem észlelhető és csakis a helyzettől jól ismerős egyének követhették el a vakmerő tolvajlást. A tettesek az expedíciós szobát és a Wertheim-szekrényt az eredeti kulcsokkal nyitották fel. Ezt a fel-

tevés támogatja még az a körülmény is, hogy a kulcsosomagot megtalálták az előszoba egyik sarkában egy szegre felakasztva.

A titokzatos ügyben kihallgatták Abradán János postai pénztárosát, aki a leghegyesebben emlékezik arra, hogy szombat este az 52 pénzeslevelet a Wertheim-szekrénybe zárta el. Ő maga zárta le a kasszát és szokásához híven meggyőződött arról, hogy az ajtaja bezárult-e.

Hétfő délután előállították a rendőrségen Popovics Széver postai titkárt, Pop János és Széki Sándor postai tisztviselőket, akiknek a kihallgatása még tart. A rendőrség teljes erővel folytatja a vizsgálatot és rövid időn belül meglepetést keltő letartóztatások várhatóak.

A kolozsvári törvényszék felmentette dr. Cseke Ernőt az okirathamisítás vádjáról

Léb Miksa másodrendű vádot két évi börtönrre ítélte a bíróság

(Cluj Kolozsvár, július 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári törvényszék ma délután felmentette dr. Cseke Ernőt kolozsvári ügyvédet az okirathamisítás vádjáról és ezzel pontot tett egyelőre egy jobb sorsra érdemes, de gyenge akaraterejű ember kálváriájára.

Cseke Ernő dr. néhány évvel ezelőtt került Kolozsvárra és hamar ügyes ügyvédnek ismerték. Rövidesen társadalmi körökben ismertté vált, mert a beteges hajlama ügyvéd kétes fiatalembernek és züllött egzisztenciák barátságát kereste. Lakása találkozóhelye lett ezeknek az elemeknek. A beteg Cseke kiszabadult tolvajoknak adott szállást, akikben megtalálta szexuális aberrációinak médiumait.

Nagy feltűnést keltett, amikor Cseke Ernőt szerencsétlenül ismerettségével egy meglehetősen pizkos irógéplopás gyanújába keverték be,

majd utóbb a magánokirathamisítás vádját indították rá.

A vád szerint — amint ismeretes — Léb Miksa egy hamisított adásvételi szerződés alapján birtokába vette a 2 év előtti elhalt Duha Ferenc Magyar-utcai házáat. A szerződés elkészítésénél a vád szerint közreműködött dr. Cseke Ernő is, aki egyébként Duha jogtanácsosa volt. Duha örökösai perrel támadták

meg a szerződést és magánokirathamisítás miatt pert indítottak dr. Cseke Ernő, mint elsőrendű és Léb Miksa, mint másodrendű vádlottak ellen.

Megoszlanak a szakértői vélemények

Ugy dr. Cseke, aki már másfél éve az ügyéségi fogház lakója, mint Léb Miksa tagadták a terhükre rótt bűncselekményt és egybehangszerűen állították, hogy az adásvételi szerződés annak rendje és módja szerint jött létre és azt Duha személyesen írta alá. Végül is az aláírások valódiságára vonatkozólag a bíróság megkérdezte dr. Kernbach kolozsvári egyetemi docent, Mudroiu bukaresti grafológus, valamint három kolozsvári tanár, mint irászakértő véleményét.

A meghallgatott szakértők véleménye azonban egymásnak teljesen ellenmondó volt. Így dr. Kernbach arra az álláspontra helyezkedett, hogy Duha aláírása hamis, azonban tagadja, min ha az dr. Csekétől, vagy Lébtől származott volna. Ezzel szemben Mudroiu bukaresti grafológus azt állította, hogy Duha aláírását Léb Miksa hamisította a szerződésre. Az egyik kolozsvári szakértő ezzel szemben határozottan bizonyította, hogy az írásjelek analógiája alapján az aláírás csak dr. Csekétől származhatik. Végül Nagy és Lizár kolozsvári tanárok úgy vélekedtek, hogy az aláírás valódi és így a szerződés érvényéhez kétség sem férhet.

Perdöntő-e a grafológus véleménye

Dr. Birescu ügyész a vallomások alapján úgy Csekét, mint Léb Miksát magánokirathamisítás, utóbbi pedig annak felhasználása bűntettével vádolta meg és szigorú megbüntetésüket kérte. A védelem képviselői: dr. Kertész Jenő, dr. Giurgiu János és dr. Xantopol ezzel szemben hatalmas beszédekben bizonyították, hogy sem a másfél év óta tartó büntügyi eljárás, sem pedig a tárgyalások szakadatlan sora nem tudott a vádlottak ellen terhelő bizonyítékokat produkálni és így a vád egyetlen támasztéka az irászakértői vélemények egy része, amelyet azonban az ellenvélemények paralizálnak.

Az ítélet indokolása

A törvényszék azonban — ugylátszik — más álláspontra helyezkedett. A tanács ugyanis — amelynek tagjai Sztánu elnök és Varnav — zóbiró — hosszas tárgyalás után a hamisítás vádjáról mindkét vádlottat felmentette. Kimondta azonban, hogy az ominózus adásvételi szerződés hamis és ezért Léb Miksát hamis okirat felhasználásáért a büntető törvénykönyv 401, 402 és 403 ik paragrafusának tekintetbevételével két évi súlyos börtönrre ítélte. Az ítélet indokolásában megállapítja a törvényszék, hogy a szerződés hamis voltáról Lébnek tudomása volt.

Az ítélet ellen dr. Birescu ügyész súlyosbírást, dr. Kertész Léb felmentéséért fellebbeztek. Cseke védői az ítéletben megnyugodtak.

Az ítélet kihirdetése után dr. Birescu ügyész indítványozta a vádlottak azonnali őrizetbevételét, amelyet azonban a tanács elutasított. Az ügyész a végzés ellen semmisségi panasszal élt.

— Könyvszakértői jelentés a Bacher-pörben. Budapestről jelentik: Bacher Emil, a Viktoria malom elnökgazdájának ügyében a vizsgálóbíró a könyvszakértők elől 43 kérdésből álló ívet terjesztett. A kérdések leginkább az üzleti gyakorlat, a fontkölsön és a határidő körül forogtak. A kérdőívre a választ már a napokban megkapta a vizsgálóbíró, akitől viszont Bacher védői azt kérték, hogy az ellenkérdéseket tizenöt nap alatt terjeszthessék be, minthogy Bacher állapota még mindig súlyos. Feltételek között 32 kérdést tettek föl a könyvszakértőkhöz.

Ki akar szép lenni?

Szeplős leányok, májfoltos asszonyok, pattanásos férfiak szépek lesznek, ha Maria szeplő krém-et használnak. Hatásáért felelősség! Fehérít, ártalmatlan, ára 30 L. Kapható Clujon: Rozsa-drogueria, Aradon: Woftek és Weisz drogueria. Oradea-Mare: Apollo drogueria

Legelőször **fest, tisztít UNIO, Cluj** Fióküzlet Str. Baritiu 2., Str. Iuliu Maniu 8. Cal. Moşilor 110. Gyár C. Regele Ferdinand 133. Telefon 877

(Thuca, július 26.) Száz gyermekekben és fiatalok között, szegény és szegény között, dr. Leitner és Kun Adalbert Ez idén is a szűrt Thuca től gondozó épült. el. Innen autót sz. községen át Borgók kertjei köz. Ormai felől hűs sugarait, ezután kocsit, a zöldnek megnyugtató p. talmas fenyegek. ahol fehér kő. zöldjével.

Leitner pedig szembe jött, ez a hitátot megzav. a hegy lábánál. a Dorna Vatra f. lyája foglalja el. nek megmaradt, a legutóbbi aut. jól-rosszul süpp. közös:it.

Thuca egész sége egy a béke. rakk. A hegyi f. néhány ház gub. szágut mentén. jobbra, kis mély. hosszú ház, mel. ráló gyermekek és a tizottág. kis diszkaj. fe. bogóval d. szite. dok és virág. b. b.ink előtt.

A betegszol. megmosdunk, i. is tefiliában — cíó munkája.

A bizottság az árvagondozó dorovits Etus d. panaszát, hogy a gyermekek fog. tó: késő estig eg. doktor azonnal. egész új munk. nöttebb és kom. vételével. A gy. A rét másfélk. bizottság gyalog. a sétát.

Dalokszort. egy csupa izom. leány, Hirschho. nevelőnöje. A f. pörére vetkőzve. egy barna, szá. növendék, a fel.

H. hány „h. doktor bácsi el. Grinaszos his. árvák artisztája.

— Inkább. tettel az orvos.

— Éa már. olyan finomra. mindenfelől.

Éa már sor. produkciója. legfelől a hétév. is földobnak eg. a Rosenberger. legkisebb gyert.

— Bravo, k. — Fűtyszó. cirkuszi hinte. előlép egy mar. lannak moolya.

— Doktor. laimon nyugod. Est fontos.

Nyaraló árvák között Tihucán

(Tihucán, július 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Száz gyermek, proletár-árvák, szomorúak, s emükben és fanyar vonásaikon a hármassors: **szépség, szegénység és árvaság.** Ezek között születtek az elmúlt vasárnapot az Erdélyi Zsidó Árvagondozó nyaralattal bizottságának vezetője, dr. Leitner Fülöp, Rozenzweig Emanuel és Kun Adalbert urak szíves meghívására.

Ez idén is a Magura-hegység lankáiban elszórt Tihucán töltik néhány hetüket az Árvagondozó épültjei. Besztercég vonaton jutottam el. Innen autó száguldott velünk a gazdag Jaad el. Innen autót száguldott velünk a gazdag Jaad el. Innen autót száguldott velünk a gazdag Jaad el.

Leitner pedig előrd. Egy-egy gépkocsi, ha szembe jött, ez volt minden, ami a bökklini áhítatot megzavarta. Borgó Tihucán, az utolsó falu a hegy lábánál. A hatalmas műút felét itt már a Dorna Vatra felé vezető motoros vonat pályája foglalja el. Ami rész a többi járműveknek megmaradt, éppen elég gondozatlan és csak a legutóbbi autóverseny előtt javították ki jól-rosszul süppedéseit és hepbupás fogatkozásait.

Tihucán egészen kis falu, minden nevezetessége egy a békeidőből ittmaradt lovassági barakk. A hegyi falvak szétszóródottságával még néhány ház gubbaszt egy egy tisztáson, az országút mentén nagy korema és az országúttól jobbra, kis mélyedésekben egy agyaggal tapasztott hosszú ház, mellette két kis fabáz és ez a nyaraló gyermekek tihucáni otthona. Az orvos elnök és a bizottság jövevényeinek tiszteletére kedves kis díszkaján fenyőgalyakból, a házakon piros bogóval díszített koszorúk és mogyorós virágok és virág, mezei virág széjjel-szörva a lábaik előtt.

A betegszobába kalauzolnak bennünket, megmosdunk, imádkozunk, — az orvos-elnök is térdel — csak azután kezdődik a vizsgálati munkája.

A bizottság előbb a konyhába megy, ahol az árvagondozó lelkes, jószívű munkása, Wladimir Ems dolgozik. Műdjárt elő is adja panaszát, hogy nem tudja ellátni kellőképpen a gyermekek felügyelését, mert a hajnali óráktól késő estig egymagának kell ellátnia. Leitner doktor azonnal feljegyzí, hogy még a mai nap egész új munkarendszert honosít meg a feladott és komolyabb árvagyermek igénybevételével. A gyermekek kiut vannak a „réten”. A rét másfél kilométernyire van a telepítől, a bizottság gyalog teszi meg oda a pompás időben a sétát.

Dalokszóiban ülnek a kislányok, középen egy csupa izom, csupa temperamentum nagy lány, Hirschhorn Bozsa, a vásárhelyiek héber nevelőnője. A fiúk odébb fekszenek, nadrágig pörögve és süttetik magukat. Mellettük egy barna, szálás ifjú, Abraham Izák orvos-növendék, a felügyelőjük.

H.ány „h.ádi” fogad bennünket. És a doktor bácsi elé ugrálnak régi ismert fiúk. Grunzasos kis szepős arcával odajön Noé, az árvák arisztója. Kezet akar csókolni.

— Inkább komolyodj meg! — inti szerezettel az orvos.

— Én már komoly vagyok — adja vissza olyan fintorral, hogy percnyi haragja tör fel mindenfelől — a gulában én vagyok legfelől.

És már sorakoznak a tornára. Szép, cirkuszi produkciókat mutatnak be. Gulát csinálnak, legfelől a hét éves Noéval. De még az ő hátára is földobnak egy fucskát, négy éves szegényke, a Rosenberger Lajit, egy kolozsvári özvegy legkisebb gyermekét.

— Bravo, bravo!

— Füttyszóra a gula pontosan, mint egy cirkuszi hintsziszor, széjjelomlik. És akkor előlép egy markánsképű fiucska, fogai megvilágnak mosolya közben.

— Doktor bácsi, tetszett látni, az én válsáimon nyugodott az egész!

Ezt fontosnak tartotta megmondani. Mert

egyszer megszökött a telepről, de visszahívkozott és a visszajutás feltétele az volt, hogy a telepen nagyon derekasan viselkedik. Most bebizonyította, hogy érdemes az ittmaradásra. Hogyne! Amikor vállára veszi az egészséget...

— Tóbiás, itt maradsz!
Mélyen meghajolt.

— Köszönöm, doktor bácsi és ígérem, hogy ezt mindennap akár tízszer is megcsinálom.

A leánykák — akik összehasonlíthatatlansul különb kondícióban vannak a fiuknál — héber és jiddis dallal, apró jelenetekkel, gyöngyhagocskájaton énekeltek kis szólókkal emelték ennek a paradicsomi tájéknak a szépségét.

Parádé után jöttek az elmaradhatatlan kérdések: jö-e a koszt, meg vagyok elégedve az adagolással, milyen az ellátás általában? A koszt jó és bőséges, de fontos tápanyagok hiányoznak. Tojást és vaját, mert masszáról hozzák és drága, csak ritkán adnak.

Délután általános inspekción. Végigjártuk a szobákat és tapasztalni lehetett, hogy legtisztábbak és legrendszertöbbsé a szatmári leány-árvák, legkevesebb azok a kolozsváriak. Azután általános orvosi vizsga következett, nagy sírással. A gyermekek egy része ott akart ma-

radni és a visszatartottak között oltak, akik hazakivánczoltak. Ozsonnkor már minden el volt feledve.

Este mircha-ima az egyik szobában. Egyik állva előlmádkozott és a záróima után négyenkaddist mondottak. Négy kicsi gyerek, akinek néhány hét előtt halt meg a szülője.

Künt mélységes, hosszú árnyakat dobtak a roppant fenyvesek. (sz. i.)

— Működik a Vezuv. Nápolyból jelentik: A Vezuvból lángoszlopok törnek ki. A láva kitörésére még nem kerül sor. A tudósok szerint ez nem is fog bekövetkezni. Az idegenek ezrel mennek Nápolyba a látványosságot megtekinteni.

— Kettős repülőszerecséltenség Buzauban. Bukarestből jelentik: Buzauban tegnap két repülőgép összettközött gyakorlatozás közben. Mindkét gép teljesen összetört, a pilótáknak azonban családatsképen nem történt semmi bajuk. Ugyancsak Buzauban egy másik repülőgép, amelyen Alexandrof pilóta növendék ült, teljesen összetört és a pilót a súlyos sérüléseket szenvedett.

A mindenre használható könnyű teherkocsi

A tapasztalat azt mutatja, hogy a szokásos kereskedelmi szállítmányok 80 százaléka ezer kilogrammnál kevesebbet nyom.

Ezért választotta Ford az egytonnás teherautótypust, amely a legalkalmasabb volt programjának megvalósítására, arra tudniillik, hogy a teherautót egyetemes szállítási eszközzé tegye.

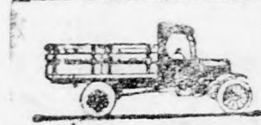
Az egytonnás könnyű Ford-teherkocsi ára rendkívül mérsékelt. A kocsi alkatrészei matematikai pontossággal készültek s így azok mindegyikét könnyen ki lehet cserélni. Teljesítképesége, tartóssága azok a tulajdonságai, melyeknek a könnyű Ford-teherkocsi óriási elterjedtségét köszöni.

Iparosok, kereskedők, akik fejleszteni akarják üzemeiket és lecsökkenteni költségeiket, használják olyan modern szállítási eszközt, amely a könnyű terhek szállításának problémáját teljesen megoldotta.

Öt különböző eredeti, minden szükségletnek megfelelő Ford karosszéria azonnal szállítható.

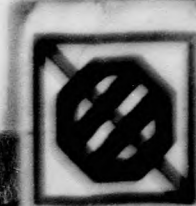
Látogassa meg azonnali környékbeli képviselőink egyikét

Lapos forma, lecsúszható oldalakkal

1 tonnás alváz

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemmel erdélyi és bánáti zsidó ság napilapja
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
Az Uj Kelet cikkeinek utazásos részét a lapra megjelölésével engedélyezik meg.

A mai naptár

Kedd
5686. Ab 16.
1926. július 27.

— **Lupas közegészségügyi miniszter Nagyváradon.** Nagyváradról jelentik: Hétfőn érkezett Nagyváradra dr. Lupas János közegészségügyi miniszter dr. Spiru aradi közegészségügyi tanácsos kíséretében. Az Aradról autón érkezett magas vendégeket Talbure György, az ideiglenes városi tanács elnöke fogadta és ezután meglátogatták a kórházat és a város egyéb egészségügyi intézményeit. A miniszter megígérte a tapasztalt hiányok orvoslását.

— **A kolozsvári egyetem új rektora.** A napokban zajlottak le a kolozsvári egyetemen az 1926—27. tanévre szóló rektori és dékánválasztások. Az egyetem rektora Minea professzor, az ideiglenes orvosi klinika vezetője lett. A jogi kar dékánjává Negrea Camil, az orvosi karon Tita Vasiliu, a filozófiai fakultáson D. Teodorescut, a természettudományi szakon pedig A. Scriban professzort választották meg. A közoktatásügyi minisztérium a választásokat jóváhagyta.

— **Sulyos automobilszerencsétlenség a Felix-fürdői országuton.** Nagyváradról jelentik: Véres automobil szerencsétlenség történt vasárnap este a Felix-fürdői országuton. Egy kiránduló társaság automobilon tért vissza a Felix-fürdőtől, amelyet Steiner Andor a Carmen-cépgyár egyik főtisztviselője vezetett. Az autó rendes menetsebességgel haladt, mikor az országuton egy részeg ember tántorgott a kocsi elé. Az autó vezetője ki akarta kerülni az elgázolást és hirtelen rántással a kormánykereket balra fordította. Az autó eleje az árokba zuhant, a hátsó része pedig egy telegráf pónának vágódott. Az összeütközés következtében Várakozó Bella, egy nagyváradai nőikalapszalom tulajdonosnője, hatalmas ivben repült ki a kocsiból. Koponyacsontrepedést szenvedett. Beszállították a biharmegyei kórházba. Az autó többi utasai külső sérülést szenvedtek, csak kisebb sebesüléseket és zúzódásokat szenvedtek.

— **Százötvenmillió korona kártérítést követel egy budapesti mérnök egy Romániában elkobzott rádiójáért.** Nagyváradról jelentik: A napokban Nagyváradon járt Kállai Tamás budapesti mérnök, akit letartóztattak, mert autójára szerelve egy rádiókészüléket találtak. A rádiót elkobozták és nem sokára Kállait szabadon engedték, aki mihelyt hazaérkezett, beperelte a román államot 150 millió korona kártérítésre az elkobzott rádióért és a budapesti román követség útján kér orvoslást a szenvedett sérelmekért.

— **A berlini Reinhardt-színház új Gorkij-darabot mutat be.** Berlinből jelentik: A Reinhardt-színház legközelebb bemutatja Gorkij eddig sehol nyilvánosságra nem került darabját, a „Hamis pénz“-t. Az új Gorkij-darab proletár-millieuban játszódik és előreláthatólag nagy sikere lesz. A nagy orosz író, aki már évek óta az olaszországi Sorrentóban lakik, darabja bemutatójára valószínűleg Berlinbe utazik.

— **Tizenkétmillióval csődöt jelentett a maroszentgyörgyi téglagyár.** Tudósítónk jelenti: A maroszentgyörgyi Agzag és Téglagyár gyár R. T. tegnap csődöt kért maga ellen. A vállalat tizenkétmillió passzívát jelentett be. Fedezetet a teljesen modern gyárépület és áruaktér képez, amely elérné a tizenkétmilliót, ha nem kerülne most kényezreladás útján értékesítésre.

— **Eltűnt a földbeásott egymillió 200 ezer aranyárka.** Berlinből jelentik: Az aacheni bünyügyi rendőrség titokzatos ügyben nyomoz néhány nap óta és már több letartóztatást is foganatosított. A William Prin-féle

nagy gombgyár vezetősége Stollbergben az inflációs időben nagy aranykészleteket és sok devizát rejtett el a gyártelep közelében. Ezt a kincset most kiakarták ásni, de már csak hűlt helyét találták. A gyárvezetőség följelentésére megindult az eljárás, elsősorban azok ellen, akik tudtak az 1.200.000 márka értékű arany és valuta elrejtéséről és ennek folyamán az egyik igazgatót, Johann Fringst, aki tizenhét év óta állott a gyár szolgálatában, őrizetbe vették. Kivüle letartóztatták Brückmann bérlőt és Schweickert erdészt.

— **Megáll a gyorsvonat a kolozsárjai állomáson.** A kolozsi sósfürdőbe utazó közönségre való tekintettel a CFR vezérigazgatósága elrendelte, hogy a reggeli 302. számú gyorsvonat Kolozsárja állomáson, — honnan csak félóra járányira van a fürdő, — megálljon. A gyorsvonatnak ez az új menetrendje, mely szerint a gyors egy percet megáll a kolozsárjai állomáson, július 25-ikétől szeptember 30-ikáig marad érvényben.

— **Eljegyzés.** Langfeld Cilikét Cluj eljegyezte Izsák Mór Alba Julia. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Amikor az ügyvéd az adós megbízásából vásárol kötelet.** Nagybecskerekéről jelentik: Nem minden napi históriát történt a napokban Nagybecskereken. Egy fötéri kereskedőt nemrég beperelte egyik hitelezője néhány száz dináros tartozása miatt és a bíróság el is marasztalta az alperest. Az ítélet után a kereskedő ki is fizette tartozását, de nem egyenlítette ki a felperes ügyvédnek járó 580 dinár perkiöltéséért. Az ügyvéd várta egy darabig, amikor azonban látta, hogy a kereskedő nem fizet, felszólította tartozásának kiegyenlítésére és közölte vele, hogy ha követelését záros határidőn belül meg nem kapja, akkor biztosítási végrehajtást fog ellene vezetni. A kereskedő látta, hogy üzletének hírneve érdekében nem halaszthatja tovább a fizetést — bizonyára féj szívevel — borítékba tette az 580 dinárokat és a következő levél kíséretében küldte el az ügyvédnek:

Tisztelt ügyvéd ur!

Mellékelten küldök 580 dinárt, vegyen rajta kötelet.

Binder Zoltán

Ezután a kereskedő, mint aki jól elintézte dolgát és szíve hő kívánságát végre egyszer kifejezésre juttathatta, meglehetősen rapirendre is tért az ügy fellett — legnagyobb meglepetésére azonban néhány nappal később teherkocsi állt meg az üzlete előtt és a kocsi egy nagy csomagot és egy levelet adott át neki. A csomagban kötél volt, a levél pedig a következőket tartalmazta:

Igen tisztelt uram!

Megbízása folytán van szerencsém elküldeni a megvásárolt kötelet, egyben pedig ez egyben felmerült költségszámlám kiegyenlítését kérem:

<i>Kocsi négyizben kötélárkereskedőkhöz</i>	<i>150 dinár</i>
<i>Négyórás értekezés a kötélkereskedőkkel</i>	<i>800 "</i>
<i>Szakember a venni szándékolt kötelek minőségének megvizsgálására</i>	<i>250 "</i>
<i>Kocsi a köteleknek a rendelőhöz való elszállítására</i>	<i>75 "</i>

Összesen 1275 dinár

amely összegnek sürgős megküldését kérem.

Tisztelettel

dr. Lázárevics ügyvéd.

A címzett mi egyebet tehetett volna, — átvette a kötelet és a levelet s egy másik ügyvédhez fordult tanácsért. Ez azt tanácsolta, hogy fizesse ki a kötelet és vágjon jó arcot a mókához, mert ha peire kerülne a dolog és megmagyarázná a bíróság előtt, hogy hogyan értette a kötélvásárlási megbízást, akkor könnyen elitélnek becsület-sértésért és ez még több pénzbe kerülhetne.

— **Vitriollal leöntötte férjét egy féltékeny asszony.** Nagyváradról jelentik: Szombat éjjel Kelemen Kálmán született Nagy Irma vitriollal leöntötte a férjét, aki a Cziller Imre cég ügynöke. Teletének oka a féltékenység volt és már régóta üldözi különböző jelenetekkel férjét. Kelemen Kálmán a merénylet következtében valószínűleg elveszti a balszemét.

* **Az izzólámpa vásárlásnál ne felejtse el,** hogy a világítási költségeket a takarékos áramfogyasztású izzólámpa csökkenti. „Tungsram“ izzólámpák ennek a követelménynek is megfelelnek. 1

a világon páratlanul áll. Jó polgári pensió napi 50 csehkoronától feljebb. Felvilágosításul szolgál Mg. Ph. L. Singer, Timisoara, II. Str. P. Tegle Nr. 2. Aki nem utazhat, az használja Pöstyén

iszap-házikurát.

Pi. Qu. iszapocskák, használatra kéz gamma-kompress minden gyógyszerárban, drogeriában kapható

— **Megalakult a Bankbetörők Társadalmi Egyesülete.** Newyorkból írják: Most ülészik Denverben (Colorado állam) az Egyesült Államok és a Kanada vezető államügyészeinek a kongresszus. E. Carstrom illinois Attorney-General azt a meglepő bejelentést tette, hogy az Egyesült Államokban megalakult a Bankrablók Hivatalos Társadalmi Egyesülete „Bank Robbers Association of America“ cím alatt. Az egyesület jogi képviselője egyike az Egyesült Államok legismertebb ügyvédjeinek. Carlstonnak sikerült megállapítania, hogy dacára, hogy a rablások a háború óta az Egyesült Államokban rendkívül elharapódtak, mindössen 300 bankrabló és kasszaafuró működik. Ezek a gonosztevők kiünönd vannak szervezve és az egyesület tagjai főleg azt a célt szolgálják, hogy az elfogott tagjaink védő ügyvédek, esetleg a megszököttes költségeit kifizessék belőle. A bankrablók egyesületének központja Syracuseben, Newyork államban van.

— **Helyre akarják állítani a romániai szakszervezetek egységét.** Bukarestből jelentik: A romániai szakszervezetek központi tanácsa elhatározta, hogy az amszterdami szakszervezeti internacionáléhoz tartozó szakszervezetek országos kongresszusát augusztus 29-ére és 30-ára Bukarestbe hívja össze. A kongresszus összehívásának egyik legfőbb oka annak a lehetőségnek előtérbe nyomulása, hogy végre megteremthető lesz a különböző pártfrakciókhoz húzó szakszervezetek egysége. Tudvalevő ugyanis, hogy a romániai szakszervezetek egyrésze eddig nem volt hajlandó az amszterdami internacionáléhoz csatlakozni, mert tagjainak politikai felfogásával ez ellenkezett. Az ugynevezett „egységes“ szakszervezetek éles politikai ellentétben állottak és állanak még ma is az amszterdami internacionáléhoz tartozó szakszervezetekkel és tagjaik körében propagandát fejtettek ki az amszterdami szakszervezeti egység ellen. Ugy látszik azonban, hogy a lezajlott választásokon a munkáspártokat ért kudarc, — mely kizárólag a széthúzás eredménye volt, — arra a belátásra kényszerítette a széthúzó szakszervezetek vezetőségét, hogy a szakszervezetek működését egységes alapra helyezze. Valószínű, hogy a kongresszuson sikerülni fog ezt az egységet megteremteni s ekként egyelőre véget ér majd az a belső békétlenség, mely a különböző pártfrakciókhoz húzó szakszervezeteket jellemezte.

* **Palesztinába készül?** Akkor már most rendelje meg a legújabb magyarul elvált Palesztina-Egyiptom Utmutatót (Baldeckert) az Uj Kelet könyvosztályánál. Ára vászonkötésben, 200 lej.

Megérkeztek

K. Szabó Rózsika

nőikalap modellházába, Cluj, Calea Reg. Ferdinand (v. Wesselenyi u.) 14 szám, az idény legszebb eredeti párisi és bécsi

filc-kalapujdonságai

Óriási választék, feltűnő olcsó ák. Átalakítások olcsón és pontosan eszközöltenek.

— **Az amerikai landja.** Bukarestből megírta, hogy Amerikában egy lovassági leg inzulálta. Mo Calberston amerikai zött lefolyt incidens maga volt, hanem váltás során a kap tet és kíséretét, az de tetleges inzultus lentes szerint a la

— **A rovarokot** szolgáltatott kás válóperére. A ellene a rendőrség jét, hogy hajtóvad uti lakásában pol varok után és min jőzűden elfogyasz irtózata azonban m Bogorosit hatóságil tól és az ügyeletes esett asszonyt, h indítsón a begárk-

— **Óriási fi katonai bizotts** Az antant által N katonai ellenőrzőbi pokban jelentékeny minden idegen kö noksága alatt ném 360 márka fizetés költő tábornokok állapították meg. haznak a Dawar-G Gilbert, a komité (kb. tízmillió lej) vasat mellé b oszt 80.000 márkát. bizottság öt tagja fizetése van.

Kövés

Az elhízás, vagy r zésnek, vagy — r hajlannak a köve

Ez a követségben helytálló, sok repelnek, mint az a meleg leadására produkció stb. Az kinthető csupán s is lehet szépségih függ, az egyének leg a divatnak is ges jelenség. Az dás következtében vagy teljesen mu belsejében a várk a s iv azok, amely ben zavartatnak. tetések azonban b ber és egy normá geszek, úgy az e gozik, miután a f dezésa már amug munkát köv tel. ve zedélis akada títórrelmeszed hat falai rugékonyság tődműködését is m mivel a felhalmoz óalyozza.

Az elhízás l sz tészervezetnek a e elhízottál a bére és az elhízás álha fűkezőjuktan. E és szillemi muak szoktak az elhízás Ezért igen aján zás. Az ilyen k fenti kellemetlen rtalmatlan, jól n kalmaznak.

Ilyen a legúj párisi Jodillon-gel vesszélyzeteti, a h lemetlen mellékha Románia részére: E. y doboz ára 15

KÖZGAZDASÁG

Trancu Jasi nyilatkozata a spekulatörvényről és a vállalatok építkezési kötelezettségéről

Nyolc törvényjavaslaton dolgozik a népjóléti minisztérium. A kereskedelmi alkalmazottakra is kiterjesztik a munkásbiztosítás rendszerét

(Bucuresti Bukarest, július 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) A munkaügyi és népjóléti minisztériumban a parlamenti szünet beállta óta lázas munka folyik. Trancu Jasi egész sereg törvényjavaslatot készült az őszi szesszióban a parlament elé terjeszteni, amelyek közül az új munkásbiztosítási javaslatot részletesen ismertette az Uj Kelet. A többiekre vonatkozólag Trancu Jasi miniszter a következőket mondta:

— Az első törvényjavaslat, amelyet a jövő őszi szesszióra terjesztünk be, a munkakamarák felállításáról szól. Ezt fogja követni a munkásbiztosítási törvény, amelyet már előzőleg megkezdtem és én azt magamévá tettem. Sor kerül azután az új szövetségi törvényre, a munkaszerződésekről és a tanoncoktatásról szóló javaslatokra.

Kereskedők szanatóriuma

— Adminisztratív uton megteremttem az első lépéseket a szociális biztosítás intézményének a kereskedelmi alkalmazottakra való kiterjesztése érdekében. Mindenáron azt akarom, hogy ők is részesedjenek azokban a kedvezményekben, amelyeket az ipari alkalmazottak kapnak. Meg fogom valósítani a kereskedők szanatóriumának gondolatát is, amelyet a Sfaturu Negutorese legutóbbi kongresszusán vettem fel. A terv méltó visszhangra talált a kereskedőosztály körében és mindenki helyesli. Már ki-neveztem egy bizottságot is, amely ezzel a kérdéssel foglalkozik. (Erdély részéről Richard R. Tuffli van benne a bizottságban miniszteri tanácsosi címmel.) A törvényjavaslat rövidesen parlament elé kerül.

Munkáslakások építése

A kereskedelmi alkalmazottaknak kulturális egyesületekbe való tömörítésének méltatása után Trancu Jasi miniszter, aki egyébként

augusztus elején Kolozsvárra jön, így folytatta nyilatkozatát:

— Élénken foglalkoztat még az építkezési kérdése is. Elődeim majdnem törölték az erre vonatkozó törvényt. Az a néhány meghagyott szakasz mégis lehetővé teszi, hogy az ipari munkások részére való építkezéseket előmozdítsam. A nagy alaptőkéjű részvénytársaságok kötelesek alkalmazottaiknak lakást adni. Közmények és adminisztratív körrendeletek útján felhívtam a vállalatok figyelmét ezekre az ez irányú törvényes rendelkezésekre, amelyek betartását szigorúan megkövetelem.

A spekulatörvény

A miniszter ezután a kereskedőársadalom legsúlyosabb sérelméről, a spekulatörvényről beszélt.

— Aggasztó jelenség, — mondotta Trancu Jasi, — hogy a lej emelkedésének, a kitűnő termésnek ellenére a beltéri piacokon egyre növekedik a drágasági hullám. Az a tény, hogy az egyes piacok árai között abnormális különbségek vannak, nyilvánvalóvá teszi, hogy az árak nem természetesen módon emelkednek. A kereskedők jól ismernek engem. Nem egy ízben foglaltam határozottan állást a megszorító és zaklató intézkedések ellen, amelyek károkat okoztak a kereskedelemben. Nem egy ízben keltm védelmére a jogos sérelmek ellen a kereskedőknek, azzal a meggyőződéssel, hogy nemcsak a kereskedőosztály érdekeit képviselem ezáltal, hanem az országot is. Éppen ez jogosít fel arra, hogy baráti tanácsokkal szolgáljak a kereskedőknek: ne hivatkozzanak annyit a valutahullámzásra, amely csak arra szolgál ürügyül, hogy hatalmas nyereséggel dolgozhassanak, ne emeljék indokolatlannal az árakat a fogyasztók önzésére, — mert csak így kerülhetik ki a hatósági beavatkozást.

A tojás és juhbőr exportvámját le szállítják. Bukarestből jelentik: A kormány gazdasági bizottsága kedden délután öt órakor ülést tart, amelyen folytatódóan foglalkozni fog a gabonakampány finanszírozásának és a terményszállítás problémájával. Ugyanezen az ülésen szerepel a tojás és juhbőr kiviteli illetékének redukálása is.

Nemzetközi listikonferencia Prágában. Prágából jelentik: Csehszlovákia kezdeményezésére még a nyáron összeül Prágában a nemzetközi listikonferencia, amely a listés kegyelgyártás kérdéseivel fog foglalkozni. Eddig a kivétel tiz állam jelentette be, hogy képviselőit fogja magát a konferencián: Ausztria, Németország, Belgium, Franciaország, Anglia, Olaszország, Portugália, Svédország, amerikai Egyesült Államok és a szovjetországi Románia, amelyek 26 delegátust fognak kiküldeni. Románia, amely tudvalevőleg Szinaitába összehívta a dunai államok gabonaeportörjeit az augusztusra, még nem jelentette be, hogy részt vesz-e a prágai konferencián.

A kolozsvári építőmesterek sérelmezik a tanoncoktatás építésére hirdetett pályázatot. A kontárok ellen folytatott harcból kifolyólag köztudomású, hogy a kolozsvári építésszek nincsenek eléggé foglalkoztatva ebben a szezonban. Legjellemzőbb erre, hogy egy alig 800 ezer lejes pályázatra kilencen adtak be pályázatot. Annál kínosabb meglepetést keltett az építőiparosok körében, hogy a 3-4 milliós tanoncoktatás-építésre a kereskedelmi és iparkamara nyilvános árlejtés mellőzésével adott megbízást. A kamarának ez az eljárása, mely a legkülönbözőbb kombinációkra adhat okot, nagy elkeseredést váltott ki az építésszek körében, akik — hír szerint — az ipartestület útján intervencióra készülnek ebben az ominózus ügyben.

Az új burgonyának a II. ik csoportban adnak kocsikat. A CFR vezérigazgatóságának legújabb távirati rendelete értelmében július 25. iktől kezdve újabb intézkedésig, az új burgonyaszállítmányok részére a II. ik osztályban adnak kocsikat a felelőnek; a szállítmányok elszámolása és továbbítása pedig szezon áronak megfelelően történik.

Üzleti árjegyzékekért rendes portót kell fizetni. A kolozsvári posta és táviró igazgatóság a következő értesítés közlését éri: A 65.914-926. sz. rendelet a hírlapok, folyóiratok, tankönyvek s b. postai szállítási költségéről. Felhívjuk a figyelmet az 1924. január elsején életbe lépett postatarifának harmadik szakaszára, amelynek értelmében csak hírlapok, folyóiratok, (tankönyvek, irodalmiak és tudományok) postai portója 10 bani 50 grammonként. Ezen rendelkezés alapján minden más nyomtatvány, így árjegyzékek, katalógusok, könyvkereskedői kiadványok, a nyomtatványokra előírt általános taxa alá esnek, vagyis 50 grammonként 50 bani fizetnek. Hasonlóképpen a tarifa 24. pontja értelmében csak újságokat, tan-, irodalmi és tudományos könyveket tartalmazó csomagok esnek kilogrammonként 4 lejes szállítási költség elé, ellentétben másféle nyomtatványokat vagy iskolai segédanyagokat tartalmazó csomagok után után kilogrammonként 8 lejt kell fizetni.

Megnyílt a Félixfürdő löszomszédságában teljesen újonnan átalakítva, a **Bihar szálloda és étterem** Elsőrangú kiszolgálás. — **בשר, ארטה** kitűnő borok. Elsőrangú cigányzenekar.

Ideális hashajtó és roványtörő szer **Purgen** (Purgo) Bayer Kapható minden gyógyszerertárban

TOZSDE

Július 26. án

A lej Zürichben 235.00—235.00, Párisban 17.85, Budapesten 327, Bécsben 334, Prágában 15.65, Berlinben 193.50.

Kolozsvár. Teljes fizetlenség. A devizák ellanyhultak. Az árfolyamok a következők:

Bécs 81.45—81.55 Prága 6.61—6.63 Budapest 818—324, Páris 5.85—5.86 Zürich 43.25—43.35, Newyork 222.50—223.00, London 1086—1090, Milánó 7.45—7.50.

Zürich. Zárlat: Berlin 123.00, Amsterdam 807.60, Newyork 516.50, London 2512.25, Páris 1332.00, Milánó 1715.00, Prága 1529.50, Budapest 72.20, Belgrád 913.00, Bukarest 235.00—235.00, Varsó 57.50, Bécs 73.10.

Bukarest. Devizák: Páris 5.60 Berlin 53.20, London 1085.00, Newyork 222.75, Milánó 7.80, Zürich 43.20, Bécs 81.50, Prága 6.60, Brüsszel — Budapest 31.40.

Bukarest. Valuták: Napoleon 880, német márká 53.00, leva 162, török líra 115, font sterling 1085, francia frank 6.20, svájci frank 43.00, olasz líra 7.40, drachma 2.62, dinár 3.85, dollár 222.50, lengyel forint 18.00, osztrák schilling 31.50, magyar korona 31.50, cseh korona 6.70, belga frank —, holland forint —.

Megnyitó előadás!

Cinema Principele Carol mozgósínház a Magyar Színházban

28 Szerdán és csütörtökön 29

Nizza királynője.

Csedás kiállítás dráma, 7 felvonásban. A „Königsmarkt” főszerepével. Kísérő műsor:

Királyi család látogatása Chisinauban. Törökország látkepe. Zsigó! Zsigó!

E előadások: d. u. fél 5, fél 7 és fél 10 órakor.

A megnyitó előadás három nyereségy lesz **kiszorsolva!**

- 1. nyereségy: 1 pályajegy a szezonra. 2. nyereségy: 1 zsűlejegy a szezonra. 3. nyereségy: 1 támlásszek a szezonra.

Karcsu és elegáns lesz a bokája

a Marks-féle párisi BANDES „L” testszínű gummitekersek használata által. Párja 500 Lei használatai utasításokkal. Láthatatlan a harisnya alatt. Tennisznel, sportnál nélkülözhetetlen. Romániai képviselő: Benko Miklos. Főelárulító: **KELEMEN** gyógyszerertár Sighetul-Marmatierei (Máramarossziget) Kapható minden jobb drogeriában és gyógyszerertárban. Óvakodjunk silány utáztatoktól!

SZINHA

MAC Magyar Kedd: A Ném. 3 felvonásos tucsujja. Sor

káv vé csom

Fi Ez a és a kiad va a sabl HEINRICH SUCU

248—1926.

Pályáz

Az oradeai or lájában megüresé község iskolaszék elayeréseért foly mágyi ismeretek delkező okl. teljesen bírják. román és héber igazoló okmányok augusztus hó 1- küldendők be. Or dea, 1926.

A közö

barna

SZÍNHÁZ MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

Magyar színház esti előadása

Kedd: A Néms. (Mutul. Der Stunme. A. Weiter
3 felvonásos drámája. A vilnai színházról
másolja. Sorozat 487. Kezlete 9-ór.

**Crakis a
kávédaráló
védjeggyel**
csomagokban

HEINRICH FRANCK SÖHNE SAR.
BUCUREȘTI - BRAȘOV.

248-1926.

Pályázati hirdetés

Az oradeai ort. izr. hitközség elemi fiúiskolájában megüresedett férfi tanítói állásra a hitközség iskolaszéke pályázatot hirdet. Ez állás elnyeréséért folyamodhatnak alapos vallás-udvari ismeretekkel és kellő gyakorlattal rendelkező okl. tanítók, akik a román nyelvet teljesen bírják. A vallás-erkölcsös életmódot, román és héber. képzést, családi állapotot igazoló okmányokkal fűszerelt kérvények f. évi augusztus hó 1-ig a fölrott iskolaszéki elnökhöz küldendők be.

Oradea, 1926. július 10.

Mittelmann Jakob,
iskolasz. elnök

Turini FIAT autók
kizárólagos képvisellete, Bihar- és Szilágy-megyékre.
Legújabb típusu 509 és 503-as autók raktáron.
VELOCITAS garage (box)
Oradea, Str. Ciorogariu (Uri-u.) 14 — PIRELLI gumilerakat.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részv. Társ.

Cluj, Piata Unirii No 7. — Tőke: 48,000,000 lej — Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár és Marosvásárhely. Affiliált intézetei: Turis-Aranyos Vármegyei Takarékpénztár Rt. Torda, Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Székelyudvarhely, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Nagyenyed. Áruraktárai a vasút mellett. Betéteket elfogad, váltókat leírásból, bel- és külföldi átutalásokat teljesít. — Safe deposit. — Mindenféle bankszerű ügyletet előnyösen végez.

A constanței községi játékasztal megnyitása.

Brasserie étterem. - Danzing speciális Jazz-Banddal.

A Terrazon elsőrendű ételmenük szolgáltatnak fel. — Frieda Lopez urhölgy vezetése mellett klasszikus zenekar.

Hotel Restaurant Palace

Elsőrangú és egyedüli a maga nemében. G. Finochi ur vezetése mellett.

Cluj Aut. Orth. Izr. Hitközség

No. 649-926.

Pályázat

Keresünk okleveles, román vizsgát tett, elemi iskolai tanítót. Ajánlatokat a fizetés, családi állapot és eddigi működés megjelölésével augusztus 15-ig kérünk.

Az Iskolaszék.

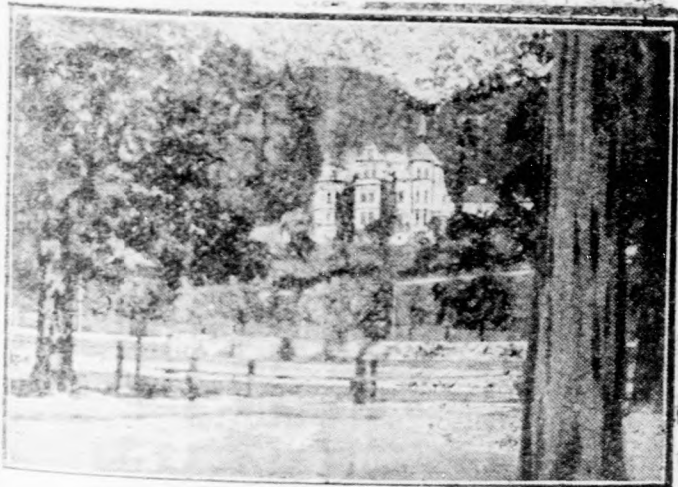
219-1926

Pályázati hirdetés.

Az oradeai ort. izr. hitközség polgári fiúiskolájában szervezett két hittanári állásra a hitközség iskolaszéke pályázatot hirdet. Ez állás elnyeréséért folyamodhatnak alapos vallás-udvari ismeretekkel, kellő gyakorlattal rendelkező hittanárak, akik a **חומש רש"י תורת תוספת** tanítására képesek. A román nyelv tudása szükséges. A javadalom megegyezése szerinti. A vallás-erkölcsös életmódot, képzést, családi állapotot igazoló hiteles okmányokkal fűszerelt kérvények f. évi aug. hó 1-ig a fölrott iskolaszéki elnök címére küldendők be.

Oradea, 1926 július 10.

Mittelmann Jakob,
iskolasz. elnök

Dr. Negrila-féle SZANATORIUM

sebészeti, nőgyógyászati és szülészei betegek részére.

Szabad helyek esetéi más betegeket is felvesz, kivéve a ragályos és elmébetegeket

Dr. Negrila Valer, sebész-főorvos

Brasov, Fellegváros 7. a.
Telefon 740

A közönség által elismert legjobb sör márkák:

a kolozsvári **GZELL** sörfözde

„URSUS“

világos,

„HERKULES“

barna különleges sőrei mindenütt kaphatók!

Megnyilt — Wolf Jenő

EWOW

cipőkülönlegességek áruháza
Cluj, Reg. Ferdinand 22.
(volt Wesselényi Miklós-utca)

Hirdessen az Uj Keletben

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 4 lej, vastagabb betűvel 8 lej. Legkisebb apróhirdetés 40 lej. Álláskeresőknek 80% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej

Könyvelésben, minden irodai munkában jártas pénztárkezelő állását változtatná szomat megtartásával. Megkereséseket „Reprezentabilia” jellegére a kiadóba kér. 1460

Czur Salomban 5 három dinamós házhely dunamónként 20 fontért átvadó, Horváth Áminnál, Targumures, Carpatie. 1478

Lapíróasztalban jártas utakat utasok mitóságban megajándékokkal és órával biztositással felve az előkező lapvállalat. Cluj, Str. Regina Maria 32. 1462

kis családdal, elsőjére felvétetik. Ajánlatok fizetési igények megjelölésével Nossbaum Adolf, Avud cimre küldendők. 1445

Ezüstöt a legmagasabb napi áron vásárol a

Tacâmul

ezüstárú és evészkészítőgyár, Cluj, Str. Jorga 11-a.

Mindenféle fordítások angol, francia, német, román és magyar nyelven (levelek, kérvények, szépirodalmi, tudományos, közgazdasági cikkek, prospectusok stb.) géppel való másolások és sokszorosítások gyorsan, pontosan készülnek. Főlvétel Dr. Mandel, Str. Rația (v. Kötő-u.) 3.

Ha olcsón és elfnyösen akarja beszerezni szükségletét ünnepi imakönyvekben és rituális cikkekben, um.

mirjamok és borkötéses imakönyvek gyönyörű kivitelben stb. stb. úgy forduljon bizalommal a

SAPRUTH

zsidó könyvkereskedéshez, Cluj, Piata M. Viteazul 39., hol a legszolidabb kizso galásban fog részeseit. — Postai megrendelések a beérkezés napján pontosan eszközöltetnek.

Két üzlethelyiség, egy pákség és lakás kiadó. Értekezhetni Budol: ut 40 háztulajdonosnál.

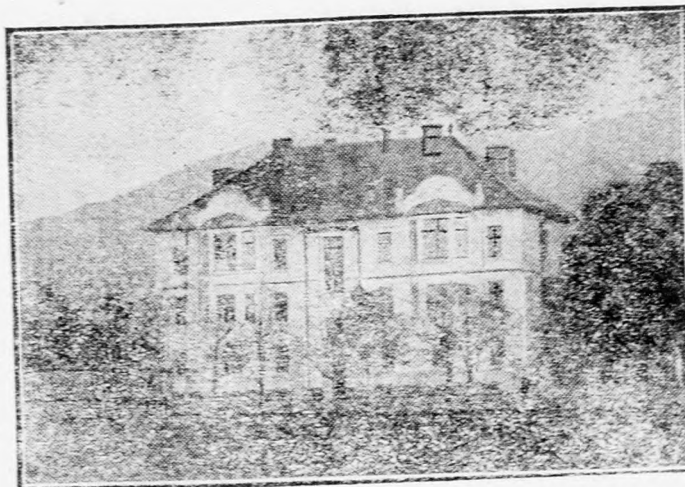
Eladó 1 drb. 24/480-as vasgerenda, 90 db. 15/15-ös csoratszintű fayence lap 1 drb. réz üst ka lannal, 50 drb. 1/2-as 1/4-es disztégla. Értekezni lehet Rákóczi-ut 19.

Olcsó vászoncipő árusítás 230 lejtől!

GONDA TESTVÉREK

cipőüzletében Cluj, Calea Regele Ferdinand 25. Főpostával szemben

Oradea, Bul. Regele Ferdinand No 5.

Dr. LEONHARDT és Dr. FLECHTENMACHER **SZANATORIUMA** BRASSÓ—BRASOV

Kut utca 42 e, T leton 150 szám.

Ujjonnan épült modern gyógyintézet, melyben elsősorban sebészeti-nőgyógyászati és szülészeti betegek fogadtatnak, de ragályos és elmebetegek kivételével minden más beteg is. A szanatórium a főpályaudvartól néhány perc alatt elérhető.

Modern sebészeti felszerelés külön aszeptikus és szeptikus műtőtermekkel. Röntgenintézet (átvilágítás, fényképezés, kezlés). Modern villanykezelés a legújabb gépekkel (Diatermia, Kvarcoz és Solluxlámpa, villanymasszage, Galvanisatio, Faradisatio, villanyhőfürdő, endoskópia, stb.). Lift. Elsőrendű ellátás. Három betegosztály. Szegényeknek kedvezményes árak. A betegek az állomástól és a városból a szanatóriumba való szállítását az intézet vállalja. Vezető orvosok és tulajdonosok:

Dr. Leonhardt János a segesvári kórhóznáz volt igazgató sebész-főorvosa.

ifj. dr. Flechtenmacher Károly volt klinikai tanársegéd és volt brassói sebészeti szanatóriumának vezető orvosa.

A világ szenzációi az IDEAL filc-kalapjal.

Szalmakalapot minden elfogadható áron árusít az

IDEAL

kalapszalonn. Forráslások 48 óra alatt készülnek Cluj, Calea Regele Ferdinand 8.

Zsidó ének és zene-művek.

20% felár.

- Engel: 50 smiroth Pjladim (kiséret nélkül) zongorakisérettel I. füzet, 6 ének — 75
- Ebből egyes dalok: Moide anih, Elijahu hanavi, L'pol ra'am, Bad soha l'moscehe, Likrath schabath, B'mozaej schaba h — egyenkint — 97
- Engel: 5 Schirej am (5 népdal) — 150
- Ebből egyes dalok: Ani hadal, Schnia, Klip klap — 39
- Ahawath rajah, Hen hu — 51
- Engel: Jaldej-ssadeh (Feldkinder) 6 ének I. rész — 115
- Ebből egyes dalok: Jaldej-ssadeh, Nigun, Ba, ba ch wer és Zis' im, Schir th geschem — 39
- Engel: Jaldej-ssadeh II. f. (5 dal) — 102
- Ebből egyes dalok: Gamadim; Shira Chadescha; Kol haorlogin; Parrar Kajitz — 48
- Engel: Hymnon lamschorer (Hymnus au den Dichter) — 58
- Ssaminski: El jwne hagail (Négyzólamu — Ani hadal (Ja, arm bin ich) (Négyzólamu) — 48
- Kaplan: Numah ferach (Zongorakisérettel) — 48
- Engel: Kinderlieder II. füzet — 150
- Ebből egyes dalok: Hatapnuch, Schewuoth, Purim, Maasch — 48

Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában, utánvétellel vagy a pénz előzetes bekládése mellett

Telefon: 2-28, 10-47

SZÉP NYOMTATVÁNY A LEGJOBB REKLÁM

Kadima-nyomda

Cluj, Strada Baron L. Pop No. 10

Készülnek Könyvek, füzetek, lapok, folyóiratok, zárszámadások és mindennemű bank és kereskedelmi nyomtatványok, díszes és művészies kivitelű levélpapírok, bálí és esküvői meghívók, cégkártyák, névjegyek stb.

Erdély legmodernebb betűanyaggal felszerelt nyomdája

Kérjen ajánlatot

Természetes ásványvíz.

VICHY

Ovakodjunk az utánzatoktól.

A francia állam forrásai: beavált: esznál, hólyagbántalmaknál, cukorbetegségé, izületi fájdalmaknál.

Celestin Grand-Grille Hopital

kitűnően használt májbántalmaknál. gyomorfájdalmaknál.

Vichy-Etalsó lugsavas, emészthető vizhazikészítése Vichy-Etalsó pastillák evés után elősegítik az emésztést

Preciziós fogaskerekek

készítése autókhoz és egyéb gépekhez garancia és olcsó ár mellett.

Szabó János

Cluj, Str. Jasi'or (Nagyszamos) No 2.

szekeszt. Eg. N. hivatal és nyom...
Cluj-Kolozsvár, St. Ba...
L. Pop (Brassay-utca...
Telefon: ...
Szerk. és kiadó...
1977, 228 és...
Cluj, N. Sz. — — —

1926 július 28 Sz

A liberális ház

Lapunk belsője kes politikai nyilatkozat névtele Cuncetatorának, környezetéhez tartóhető a kijelentések megfogalmazásából ellenére sok érdek elénk a román pol megindjuk, hogy hosszú időre bez vízek partján és a honatyai fardalról sem ért véget, meg s a fűrdőhely zatlan interzitéssal holnapját.

Megtudjuk tov Mihlache a par mondhatnánk leges küldötte Maniunak ha augusztus 30-i minden kétséget k utját örökre szétvá prófétaék felcsap vetjük el a súlyko tatjuk Mihlache t gosan a válasz mi megérkezni. El fog és a nemzeti és p fuzió. Az elmúlt bizonyították be, l üdvös és kívánatos jönni soha, egyszer egészen áthidalható társbeli differenciá ha valamilyen csoc ez a fuzió, ugy ismét felborulna. amikor azt írja, smindenkorra le politika napirendjé izgatni a kedélyek

A legérdekeseb nyilatkozatból meg part és a liberális nepélyes kibékülés is komoly politikai A liberális-nemzeti bináció nem mai k sérte a román po és erőviszonyait, a is fel kellett hogy A nemzeti párt a feladta a regionalis továbbra is par ex vaskényszerűséggel szerves kapcsolatok romániai párttal. A elérhetőnek, hogy cíóval fuzionált és sikerülni fog egy teremteni. Az ered ták, hogy az ilyen pártkeretek nem t lálni a regátbeli és A nemzeti pá maradt, anélkül a elönyeit ügyesen keresztül kétlaki e velőségben csak k kifelé az országos fel. Ha a nemzeti volna speciális erc ben egy pillanat egyelő a kezéből. ségben kezd végr nális felfogás. A l